

NOTAT

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Miljøstyrelsen

Vandplanlægning
J.nr. SVANA-420-00007
Ref. THOMR
Den 24. november 2017

Notat: Status for kommunernes gennemførelse af spildevandsindsatserne i vandplanerne 2009-2015

Sagsfremstilling

Vandplanerne 2009-2015 (VP1) indeholdt specifikke spildevandsindsatser på regnbetingede overløb, renseanlæg og ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse. Kommunerne skulle realisere spildevandsindsatserne i VP1 inden 30. oktober 2016, hvilket fremgår af vandplanerne 2009-2015, vandområdeplanerne 2015-2021 (VP2) og tilhørende bekendtgørelser om indsatsprogrammer og miljømål.

Miljøstyrelsen har opgjort status for VP1 indsatsens gennemførelse på baggrund af de nationale databaser BBR og PULS. For ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse er der således hentet oplysninger om ejendommenes afløbsforhold og eventuelle meddelte påbud i BBR, og for renseanlæg og regnbetingede udledninger er der hentet stamoplysninger, dvs. oplysninger om f.eks. bassinstørrelser og udledninger i PULS. Miljøstyrelsen har på baggrund af udtræk fra de nævnte databaser bedt kommunerne om at gennemgå og kvalitetssikre data og i øvrigt redegøre for status for gennemførelsen af indsatsen.

Miljøstyrelsen har modtaget tilbagemeldinger og redegørelser fra 78 ud af de i alt 87 kommuner, der har en spildevandsindsats i VP1, og styrelsen har på den baggrund udarbejdet en opgørelse af status for kommunernes gennemførelse af spildevandsindsatsen i VP1. For de 9 kommuner, der ikke har kvalitetssikret udtræk af data fra BBR og PULS, lægges udtrækket fra databaserne til grund for opgørelsen af status.

Kommunerne har haft frist 1. september 2017 for at give tilbagemelding. Den seneste tilbagemelding er imidlertid registreret 17. oktober 2017, så Miljøstyrelsen har modtaget tilbagemeldinger efter fristens udløb.

Nedenfor gennemgås status for de tre indsatsområder for spildevand i VP1.

Renseanlæg

VP1 indeholdt specifikke indsatser over for 26 renseanlæg. Indsatsen gennemføres ved at nedlægge renseanlægget eller forbedre spildevandsrensningen. Efter nedlæggelse af et renseanlæg afledes spildevandet til et større og mere avanceret renseanlæg. Indsatsen betragtes som afsluttet, når renseanlægget er nedlagt, eller den forbedrede spildevandsrensning er gennemført.

Status i 2017 for opgørelse af VP1 indsatser:

Der er gennemført indsatser på 17 renseanlæg. De 9 manglende indsatser er fordelt på Guldborgsund Kommune, Lolland Kommune, Tønder Kommune og Aabenraa Kommune med henholdsvis 1, 5, 2 og 1 indsatser.

Regnbetingede overløb

VP1 omfatter indsatser over for ca. 571 regnbetingede overløb. Indsatserne er fordelt på VP1 og VP2, sådan at kommunerne skulle gennemføre 40 % af indsatserne i VP1 og 60 % i VP2. Derudover er ca. 21 indsatser blevet udsat fra VP1 til VP2, hvorfor der i alt skulle gennemføres indsatser på ca. 207 regnbetingede overløb i VP1. Indsatsen gennemføres ved installation eller udvidelse af eksisterende overløbsbassin, separatkloakering i oplandet eller afkobling af overfladevand fra kloakken i oplandet. Indsatsen betragtes som afsluttet, når bassinet er installeret, ved separatkloakering når de berørte grundejere er meddelt påbud om tilslutning til separatkloakken, og ved afkobling af overfladevand når afkoblingen er gennemført.

Miljøstyrelsen har som udgangspunkt udpeget alle regnbetingede overløb i oplandene til de vandområder, hvor der skal gennemføres en indsats. Miljøstyrelsen har ikke taget stilling til, hvor meget de enkelte overløb udleder, eller hvor meget den samlede udledning til et vandområde skal reduceres. Det er op til kommunerne, der har detaljeret kendskab til udledningerne, at fastlægge omfanget af den indsats, der er nødvendig for at opnå målopfyldelse i de omhandlede vandområder. Der skal således ikke nødvendigvis gennemføres indsatser på alle 207 regnbetingede overløb, hvorfor antallet af regnbetingede overløb i VP1 i den forstand er vejledende. Dertil kommer, at når kommunerne i kvalitetssikringen af Miljøstyrelsens oplysninger har oplyst, at den egentlige indsats er mindre end angivet i VP1, har styrelsen lagt kommunernes oplysninger til grund for vurderingen af, om indsatserne er gennemført. På baggrund af kommunernes kvalitetssikring er den samlede indsats i VP1 reduceret til 182 regnbetingede overløb.

Det er som nævnt op til kommunerne at vurdere, hvor meget spildevandsudledningen til det omhandlede vandområde skal reduceres, for at spildevand ikke er årsag til manglende opfyldelse af miljømålet. I VP1 er de regnbetingede overløb normerende for indsatsen, mens det i VP2 er de omhandlede vandområder, der er normerende. Idet spildevandsindsatsen i VP1 er videreført i VP2, kan kommunerne vælge enten at lægge antallet af regnbetingede overløb eller antallet af vandområder til grund i vurderinger af, om 40 % af indsatserne er gennemført. Der er imidlertid ingen kommuner, der har valgt sidstnævnte tilgang til indsatsen. Formentligt fordi planlægningen af implementering af indsatserne er foretaget, inden VP2 blev offentliggjort.

Status i 2017 for gennemførelse af VP1 indsatser:

Kommunerne har gennemført indsatser på 189 regnbetingede overløb, og heri indgår indsatser for kommuner, der tilsyneladende har realiseret mere end 40 % af den samlede indsats for den pågældende kommune. Det er imidlertid nødvendigt at se på indsatserne i de enkelte kommuner, hvis Miljøstyrelsen skal vurdere, om de enkelte kommuner har gennemført indsatserne i tilfredsstillende omfang.

En gennemgang af status for de enkelte kommuner viser, at Frederikssund Kommune, Nordfyns Kommune og Tønder Kommune, der skulle gennemføre indsatser på hhv. 6, 2 og 2 regnbetingede overløb, har gennemført 0 (nul) indsatser. Dertil kommer 8 kommuner, der ikke har redegjort for indsatsen, hvorfor Miljøstyrelsen har taget udgangspunkt i udtrækket fra PULS, der viser, at de har gennemført 0 (nul) indsatser. Horsens Kommune har gennemført 3 af 5 planlagte indsatser, men idet kommunen ikke har forholdt sig til det nødvendige antal indsatser i kommunen, er det ikke muligt at vurdere, om 40 % af indsatsen er gennemført.

Ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse:

VP1 indeholdt indsatser over for ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse, hvor spildevandsrensningen skulle forbedres. Indsatsen omfatter ejendomme, der ligger i geografisk afgrænsede renseklassesoplande, hvor spildevandsrensningen skal opfylde skærpede krav. Renseklassesoplandene er naturlige afstrømningsområder til vandområder, hvor spildevandsforurening er årsag til manglende opfyldelse af målsætningen. Indsatsen løses ved installation af et decentralt renseanlæg eller ved tilslutning til spildevandsselskabets kloak og renseanlæg. Indsatsen betragtes som afsluttet, når en ejendom er meddelt påbud om forbedret spildevandsrensning eller påbud om tilslutning til kloak og renseanlæg. Det er kommunerne, der på baggrund af spildevandsplanerne og bestemmelserne i sektorlovgivningen vurderer, om en konkret ejendom skal forbedre spildevandsrensningen.

VP1 angiver på kommuneniveau, hvor mange indsatser der som minimum skal gennemføres i første planperiode. Dette krav, bygger på det grundlæggende krav i VP1 og VP2, at der skal gennemføres mindst 5 indsatser pr. 1.000 indbyggere i kommunen pr. år, og på Miljøstyrelsens vurdering af det samlede antal indsatser, der skal gennemføres i den enkelte kommune. For kommuner med mange indsatser strækker indsatsen sig ind i anden planperiode.

Den samlede indsats i VP1 blev angivet til ca. 34.300 ukloakerede ejendomme. Det er imidlertid kommunerne, der i realiseringsprocessen vurderer, om den enkelte ejendom skal meddeles påbud, og antallet af ejendomme, der reelt skal forbedre rensningen, kan derfor afvige fra 34.300 ejendomme. Hvis en kommune i tilbagemeldingen til Miljøstyrelsen har angivet det antal indsatser, der skal gennemføres, er dette tal lagt til grund for styrelsens vurdering af, om kommunerne har opfyldt indsatsen i tilfredsstillende omfang.

Status i 2017 for gennemførelse af VP1 indsatser:

Opgørelsen af VP1 indsatsen viser, at der ifølge kommunernes tilbagemeldinger skal gennemføres ca. 35.400 indsatser, hvoraf der er gennemført ca. 29.300. Disse tal er forbundet med nogen usikkerhed, idet kommunerne ikke konsekvent relaterer de gennemførte indsatser til VP1 og årene 2012-2015. Af samme grund er det vanskeligt at vurdere, om kravet til gennemførelsestakten i årene 2012-2015 er overholdt.

Efter gennemgang af tilbagemeldinger fra de enkelte kommuner om indsatsen i spredt bebyggelse vurderer Miljøstyrelsen, at 61 af de 82 kommuner har gennemført indsatsen. Der indgår i dette tal kommuner, der mangler at realisere op til 100 indsatser, idet Miljøstyrelsen vurderer, at tallene i opgørelsen har en usikkerhed på mindst plus/minus 100 indsatser. Det kan på den baggrund ikke med sikkerhed konkluderes, at kommuner, der mangler at gennemføre op til 100 indsatser, ikke har gennemført alle indsatserne. Derudover kan der være flere ejendomme, hvor indsatsen af forskellige årsager har måttet udskydes. Op til 16 kommuner mangler at gennemføre fra 100 til 400 indsatser. Det har ikke været muligt, at få en opgørelse fra flere af disse kommuner, men det reelle antal er formentligt mindre end 16 kommuner. Endeligt mangler Holbæk Kommune, Lolland Kommune, Slagelse Kommune, Sønderborg Kommune og Vordingborg Kommune at gennemføre hhv. 1.052, 474, 491, 597 og 1.424 indsatser.

Samlet vurdering af opgørelsen:

Miljøstyrelsen har efter gennemgang af kommunernes kvalitetssikring af styrelsens udtræk fra PULS og BBR erfaret, at kommunerne generelt ikke har givet tilbagemeldinger på styrelsens udtræk af data, så det er muligt at lave en fuldstændigt retvisende opgørelse. Tilbagemeldinger er uensartede og består i flere tilfælde af prosatekst, medregning af indsatser før 2012, og der er ofte ikke svaret direkte på en

kvalitetssikring af udtræk fra BBR. Derudover skal det bemærkes, at det generelt er kommunerne som vurderer behovet for indsats. Det er derfor ikke givet, at alle indsatser er nødvendige at gennemføre.

Det er derfor Miljøstyrelsens samlede vurdering, at der er relativ stor usikkerhed forbundet med opgørelsen over status for kommunernes indsatser i VP1. Den foreliggende opgørelse giver dog et indtryk af, at kommunerne generelt er nået langt med at gennemføre spildevandsindsatserne fra VP1.